

Patsiendi nõusolekud

EHL tööprotsesside standardimise projekt

11.november 2010.a, Tallinnas

Helen Trelin

EHL standardimise projekt

2010-2011

Patsiendi teavitamise ja temalt nõusoleku saamise kohustus

Patsienti tuleb teavitada:

- Meditsiinilise läbivaatamise tulemustest
- tervise seisundist
- võimalikest haigustest, nende kulgemisest
- tervishoiuteenuse olemusest, ohtudest, tagajärgedest jt vajalikest raviteenustest.

Info võib olla suuline või patsiendi nõudmisel kirjalik

Patsiendilt nõusoleku võtmine

- Patsiendi võib läbi vaadata, tervishoiuteenust osutada ja ravida üksnes tema nõusolekul
- Nõusoleku võib patsient igal ajal tagasi võtta
- Kui patsient ei soovi teavet oma haiguse, ravi jms kohta, ei tohi tervishoiuteenuse osutaja patsiendile seda infot anda.

Nõusoleku ja teavitamise vorm

- Nõusolek ja teavitamine on vormivaba, kui eriseadustest ei tulene teistsugust nõuet (RKSS, KVEKS, EKSS).
- Vorminõuete puudumise tõttu võib nõusolek olla ka konkludentne.
- Õigusvaidluste vältimiseks on vajalik patsiendilt võtta kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis nõusolek. See võimaldab tervishoiuteenuse osutajal hiljem tõendada patsiendi otsust ja seda, kas tervishoiuteenuse osutaja täitis nõusoleku saamise kohustust nõuetekohaselt.

Erisused piiratud teovõimega isiku puhul

- Piiratud teovõimega patsiendi eest annab nõusoleku patsiendi seaduslik esindaja (eestkostja).
- Piiratud teovõime on alla 18. aastasel isikul ja isikul, kes psüühikahäire tõttu ei suuda kestvalt oma tegudest aru saada ja neid juhtida.
- Arst otsustab, kas tervishoiuteenus on patsiendi huvides ka juhul, kui seaduslik esindaja selle osutamiseks nõusolekut ei anna.
- Seadusliku esindaja otsuse eiramine on tervishoiuteenuse osutaja kohustus, mille ta peab täitma iseseisvalt. Seadus tingimusi ei sätesta.

Erand – alaealise naise raseduse katkestamine

- Seadusliku esindaja nõusoleku saamine on kohustuslik, nõusolekut võib asendada kohtu luba.
- Kohtu luba tuleb saada seadusliku esindaja keeldumise korral enne raseduse katkestamist.
- Ainult siis, kui ohus on naise tervis (mitte raseduse katkestamise tähtaja möödumine), võib alaealise raseduse katkestada ja kohtult loa küsida tagantjärele.

Alaealised ja lapsed

- Alaealise (alla 18. aastased) seaduslik esindaja on lapsevanem või eestkostja.
- Kui patsiendil on mitu seaduslikku esindajat (ema ja isa), on tervishoiuteenuse osutamiseks piisav neist ühe nõusolek.
- Seadusliku esindaja nõusolek peab olema antud ja kehtiv tervishoiuteenuse osutamise algushetkeks. Seega on lapse seadusliku esindaja puhul määrav ükskõik kumma vanema poolt viimasena väljendatud tahe.

Patsiendi teavitamise kohustusest loobumine

- Kohustusest patsienti teavitada võib loobuda ainult patsiendi nõudmisel.
- Terapeutiline privileeg Eestis ei kehti.
- Patsienti ei ole võimalik vastu tema tahtmist teavitada. Hilisemate võimalike vaidluste vältimiseks tuleb võtta keeldumise kohta nõusolek.
- Minimaalne meditsiinilise iseloomuga info edastamine patsiendi või kolmandate isikute ohutuse tagamiseks on õigustatud ja vajalik.

Patsiendi keeld teenust osutada

- Kui patsient on mõne teenuse osutamise endale keelanud ja raviks nõusolekut ei anna, siis seda keeldu tuleb arvestada isegi juhul, kui see on meditsiiniliselt ebamõistlik.
- Ainult seaduses sätestatud juhtudel on võimalik tervishoiuteenuse osutamine ilma patsiendi nõusolekuta või vastuolus patsiendi poolt väljendatud keeluga / tahtega.
- Nõusolekuta on lubatud – psühhiaatriline sundravi (kohtu luba, PSAS), nakkushaiguste osas nende leviku tõkestamiseks (NETS).

Otsustusvõimetule patsiendile nõusolekuta teenuse osutamine

Ilma nõusolekuta võib teenust osutada:

- Patsiendi huvides – peab olema näidustatud
- Kui teenus vastab patsiendi varem avaldatud või eeldatavale tahtele – tuleb kindlaks teha omaste, doonorluse, arstile varem teada või avaldatud info kaudu vms
- Kui viivitamatu osutamata jätmine on ohtlik patsiendi elule või kahjustaks oluliselt tema tervist (nt operatsiooni mahu laiendamine).

Nõusolekud

de jure

- Patsiendi nõusolek (sh infost keeldumine) (VÕS § 766 jj, TTKS)
- Patsiendi tahteavaldus kolmandatele isikutele terviseinfo andmiseks (IKS, VÕS, TTKS)
- Raseduse kirurgilise ja medikamentoosse katkestamise nõustamise akt(id) ja nõusolek (RKSS, SoM määrus)
- Steriliseerimise nõusolek (RKSS, SoM määrus)
- Nõusolek kunstlikuks viljastamiseks (naine/mees) (KVEKS, SoM määrus)
- Nõusolek patoanatomilise lahangu läbiviimiseks (SPTS)

Tänan!

EHL standardimise projekt

2010-2011